LEKEIDEKINII PROLITAARIIIN KUBISKALIIN KYÇIIGI

aiçalkii josoor şalgan yzeke -- mai negen mandag!

Şine ilaltanuud teeşe şuud dabkigtii! Kapitaliizma ba faşiis digtatuuriigi esergyyceke temecelde zagsagtii!

... proliitaarinar negedegtii

... Buriaad-Mongoliin

YNEN

... namiin B-M. ... ba B-M. resp. TK bolon yilecb. eble... ... edor byri ... IX ... garça baina.

1933 onii
Mai 1 nii edor

№ 100 (957)

Zakika yne
Sara byriin 2 tek. 50 menge
3 sariin 7 tek. 50 m. 6 sariin
15 tek. 12 sariin 30 tek dugaar
nezeediin yne 10 menge

„YNENII" KOROONII AADRIS:
Петро совзная № 19
№№ телефонов; редактора— 344, секретаря—323.

...ernacionaaliin edor maanarta daiçalaka kyçiigi arbizuulna

...proliitaarinar ene jike ...ernacionaaliin negede... ...kiin zebseg bolgon en... ...olosoor 44 zil bolzol. ...dor, 1933 onii main ne... ...gi delekein proliitaari... ...aaçan azalçad bolon ...ad orgon miljoonguud ...mokireze baigaa, ne... ...aza baigaa delekein ...deereki kyn amitanii ...irşa josonii erke baidal ...gozo baina.

...bemberceglin zurgaanii ...lebisker deereki kedel... ...i ba azalça tariaçad ...n, tyynii nek. Staa... ...ob. komiteediin bol... ...eri doro tyryyşlingee ...osediigi 4 zil gyiced... ...ili erkeer socialiis eko... ...uri tabiza çadaad' ko... ...aban zilde angiiin il... ...laliis niitiin belgomii... ...a kereglin ekin zilde ...a kapitaalta ulasuud ...jike aza akuin aliç ...eriingee kyrdede ta... ...yl jike ekonoomikiin ...alda orood kedelme... ...açad bolon koloonilin ...aradiin çusaar doli... ...ees garaka geze bii ...abiza baika bolboç ...al eder bykende ulam ...gyireze, darlagdasan ...dal ulam byri muu... ...Tiiketei kamta kapi... ...ada baisan kedelme... ...azalçan tariaaçadiin ...al eder jireke byri ...ka eleske zobokiin ...odoo Delekeidekinii ...ernacionaaliin udari... ...edelmerileze baigaa ...komuniis namuu... ...am duulaka bolozo, ...zyitenii aşa tusada ...aigaa socialiis-faşiis... ...lizmiin frobsojuuziin ...n neleenees garaza, ...n bidereze baina.

...asta kariin kara faşiiz ...gtosonii tyynii uda... ...ar zasagiin tologoido ...aani bol kapitaliis ...gynzygyirsenii, ke... ...giin kubiska jaba... ...enii, komuniis namiin ...çen ba darlagdasan ...nda ulam itegegde... ...e şuu. Tiime tula ...agiin tologoido suu... ...e „Mnai yndesen ...lekein komuniizmiigi, ...ede Germaaniin ko-munizmiigi, ygei kii"—geze medyylseniini gaikaltai bişe ba komuniistariin ba bişiikanç tedii komuniizmiigi duulaka duratai kedelmeriçedte tyrmiin kaalta beledkeze, alaza kiudaza, elgeze baikani bolon ali bykii kederiçen tariaaçan bodoto azaltanii taliigi emeereke bujuu tyyndejaaza iime amidiin tamaas garakiin mer zaasan sonin biçegyyd, cuglaan zebleen metiigi korimzolozo baikani gaikaltai bişe kereg baina.

Komuniistanuud iime bolkiigi medyylseer baisaniini ken bykende ile, gancala socia al faşiistanuud kedelmeriçon angiigi kakalaza kyçiigi buuruulsanii şaltagaanaar Germaanida Giitleriin kara zasag menee deeree togtozo Germaaniin proliitaariiin erke çeleeteigeer delekeidekinii darlagdasan aradiin sain eder engergeke jabadaliigi alduulgaba.

Eneni menee deeree!

Delekein kapitaaltan ulasuudiin tyryyn zergede jabasan Germaani ulas bol proliitaariin kycenii talaar maşa jike, Komuniis internacionaalda bagtaka byke ulasuudiin komuniis namuudiin kojordoki suuri ezelke kyçe jiketei namaar ketelberilegdedeg tula, Giitleriin garaar Germaaniiin kedelmeriçen angiigi ba tyynii komuniis namiigi udaan çusadaza çadaka ygei şuu! Negen talaas Germaaniin faşiizma bol kapitaliis ...yylde jiresen, negee talaas kedelmeriçen angiigi kubiskalde kegzel ba tyynii udaridalga çanka ondoo kubiskaltai menee yje şuu.

1933 onii ondoo yjiin main negenii delekein proliitaarinariin sain eder engergeketeigee kamta 1904 ondo leeninii main negenii ederlelge engergeketei daşramduulan biçesen nege keden ygiigi ende dabtabal zokino.

„.. Kedelmeriçediin ilagdal byken bol şine temecegçediin zergeniigi zagsaan boskono, ulam yrgen niite azalçadiigi şine baidal teeşe seriyyleze şine temecelde beledkeke jabadalda oruul ka"— geze Leenin kelesen baika jum.

Delekein byzyitenii zasaguud ilangajaa Germaaniiin Giitleriin faşiizmiin kara zasag „mai negenigi engergeltiigi" menee eder beledkeed baikani damzag ygei gebeç Leeninii 29 ziliin caana kelesen manai dabtagça ene yge ulam kyçeteideer ynen bolzo batalagdakani sezeg ygei.

Manai ulasiin baidelda mai negenii sain ederlelgiigi angi ygei socialiis niitiin baidaliigi baiguulka kojor dugaar tabanzilin ekin zilde menee engergeze baikadaa delekein proliitaarinariin ba darlagdasan tariaaçad milijoonii emene internacionaaliin ujalgaa delekein proliitaarinariin ydaarnig brigaada bolko manai oronii proliitaari angi eeriingee ketelberl dooro socialiis josiigi kamta baigululza baisan bykii kolkoozçod ba emçiin ygeitei dunda çadaltanaaraa kamtadaa medyylke josotoi baina.

Ene medyylgeni jun baika josotoib gekede BK(b) N-iin janvaariin pleenymiin tyykete togtooliigi azal kereg deere yiledberiiin oron byken, sovkooz kolkooz byken eer eeriingee şugamaar ker zerge dyyrgeze baisanaa şalgaza yzekiin ba caaşadaa byriin dyyrgekiigi kurdadkan eke zagcaal bolno.

Manai Buriaad Mongoliin respyyblig bol SSSR-iin olon jasatanii zergende kozomdon ygei jabaza yiledberi azaliigi baiguulkataigaa kamta menee kabar tariaanii ba maliin azalda tuiliin jike çanartai ederyydiigi engergeze baika tula manai kolkoozçod ba emçiin ygeitei dunda azalçad ba tyyuii kedelmeriigi ketelberilekii emkinyyd-zee menee eder janvaariin pleenyymiin togtooluud ba nek. Staalinii tyykete ygenyyd bolon tedenii gyicedkeliin şugamaar gargagdasan, namiin mozkomiin tevraaliiin pleenymiin togtooluud kabariin kariuucalgata kedelmeriigi dyyren kangakaar bejelyylegdeed bainuu?—deze karaza yzeke bolno. Karaza yzeed uçaraka bykii dutuugiigi cem usadkan urgaciin yrzeliin ba maliin toogiin bolon çanariin telee temeceke jabadalda zagsaka zagsaalaaraa kapitaalta ulasuudiigi melzelge doro baisan aka dyynertee eesediin internacionaal... ...kargeen...

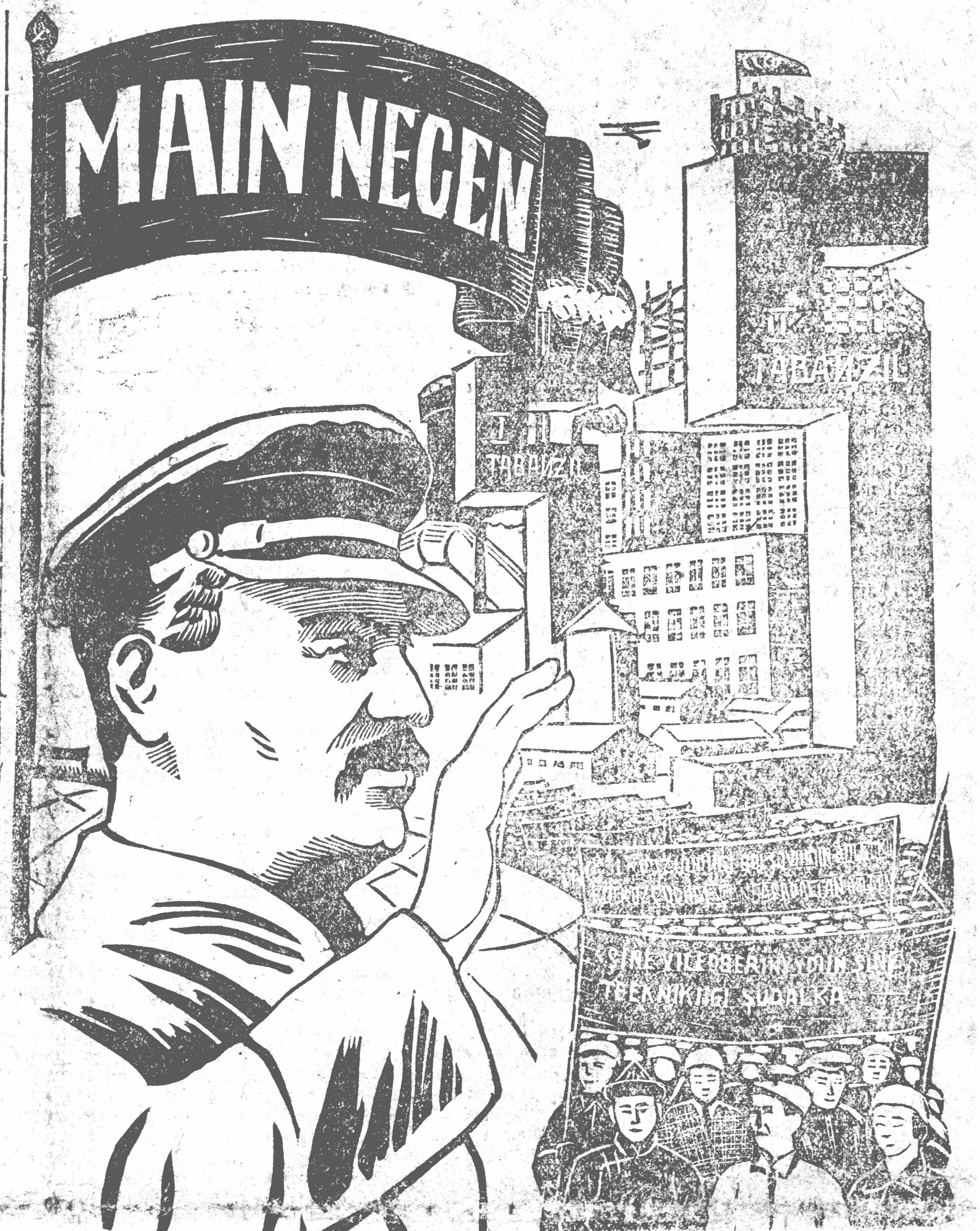
Manai kolkoozçod socialiis fabrig zavoodiin socmeriiceenii metodiigi kolkoozin tajmai deere bejelyyleze socialiis meriiceenii 4 dygeer ziliin oigi temdeglejee. Eyyyngi sovkcz ba kolkooz bykenii eesediingee urga tabisan tesebee gyicedkeliin kurdabçalaliin socialiis tylkiyyri bolgozo çadana. Teryygeer daşruulza socialiis mederelin bodolgor şingeze, niuadargaçuud ba tyynii tulguuri bolko loodri, zaiguul, zalkuunuudta şuud cokico egeze, internacionaaliin ujalga dyyrgene.

Socialiis azalaa kegzyylze baikadamnai, enyyneimnei kubiskaliin çanaraas şişeren aiza baigaa delekein imperialistanuud tedenii baidalda tokioldoson, tiime josiin baika deerees garasan, ekonoomikiin krizisiin eder byri ulam gynzygyireketei daşaraindan mandla ceregeer dobtolon orokiigi oroldozo baina.

Germaanida Giitleriin zasagiin jabdalaga zain gaiun staancauudiigi syidkeke zorilgoto jabuulalga kiisen gemtenigi şyyderlegiin processe, kitadiin zyyn temer zamiigi (KVZD) toiruulan bolzo baigaa uçaruud ene baidaliigi cem gerçeleke tula menee ederiin sain ederlelge bol ulasaa kamagaalaka kyçee ulam zagsaakiin, cag magadiin dobtoilgo bolzo bolkiigi sergiilgekiin serimzi ergeke ba eberiin dotorin kedelmerde angiin seremze deere ergekiin kedelmeriçen ba kolkoozçodto nam zasagiin uriaa bolzo boina. Olon niite kedelmeriçenii ba ynen sedkilte kolkoozçod, ygeitei dunda çadaltan oronoo kamagaalaka jabadalda edebkitei kandaka josotoi. Manai amagalan baiza socializm baidalaa ulam erçimtei baiguulka kereg bol manai kapitaaltan gerengyydiin dobtolon orokiigi sariuulka ulasaa kamagaalaka beledkeesennei bolno geze azalçan byken medeke keregtei!

Delekein kubiskal mandag!

Komuniis internacionaal mandag!

Mai negen manaida

SSSR-iin tyryyn zergiin proliitaarinar mai negeniigi azaliin çin zorigoor ugtaba

Ederbyriiin 100 „KTZ"

Moskvaa, 29(T). Ordzonikildziin nernmzete Kaarikoviin traagtariin zavood bolbol baigça apreeliin 27-nii eder „KTZ" geze maarkiin korin mingadeki traagtar gargaka geze baina. Ceekyyd dotor ba ceekyyd koorondo main negenii demonstraacada tyryynii kolonno ezelkiin meriicee bolzo baina. Tyryyçiin kvartaal dotor ederby. riiin 70-75 traagtaruudiigi byteedeg baisan aad menee apreeli 19 nees ekilze ederbyriiin 100 traagtaruudiigi byteedeg bolbo. Kaarikoviin traagtariin zavood bolbol tyryyçiin kvartaal dotor tesebiin josoor 96281 mingan tekerigiin byteel gargaka baisan aad 40229 mingan tekerigiin byteel gargaba.

Avtombiliin ba traagtariin zavooduud tesebee ilyybçelbe

Moskvaa, 29(T). Moskvaagiin Staalinii neremzete avtombiliin zavood bolbol apreeli sariin 24 konog 1536 avtombiil byteeke tesebtei baisan aad 1554 avtombiil byteebe. Goorikovskiin Moolotoviin neremzete avtombiiliin zavood bolbol, men apreeliin 24 konog dotor 1160 avtombiil byteeke tesebtei baisan aad 1164 avtombiil byteebe. Men tus zavoodoos kombainii motoor 24 konog dotor 1181 gi byteeke baisan aad 1600 gi byteebe.

Staalingraadiin traagtariin zavood apreeliin 24 konog dotor tesebiin josoor 2560 traagtaruudiigi byteeke baisan aad, 3241 traagtarundiigi byteebe. 681 traagtar tesebees ilyy byteegdezee. Kaarikovskiin traagtariin zavood men apreeliin 24 konog dotor 1800 traagtaruudiigi byteeke baisan aad 1850 traagtaruudiigi byteebe.

Metaruurgiin yiledberi main negeniigi amzaltataigaar ugtaba

Dnepropetroovsk, 29(T). Metaaltiin yiledberiiin kedelmeriçed bolbol main negeniigi yiledberiin şine şine ilaltanuudaar ugtaba. 9 dygeer maartiin bol syyliin gurban konog dotor tesebees ilyybçelen 60 toonno staali egebe. Metaalaar taşiiniin kubinuudiigi kiideg Denpro petrooyskiin zavoodto 107 şine gabşagai brigaadanuud teekniiigi şudalka 10 dykerigyyd togtoogdobo.

Kominteerne zavood deere 40 yiledberiiin zebleenyyd ba ceekyydin kui kuraluud bolbo. Tyyn deere 360 gabşagai barigaadanuud iledkel kelebe. Gabşagai brigaadanuudaas 130 kudalaar udaarniguud gargagdaba. 28 şine gabşagai brigaadanuud ba 11 azakiin toocooto brigaadanuud emkidkegdebe.

Çaluu nyyrsenii Gorloovkiin ba Artiomiin şaaktanuud yiledberiin talaar jikeken kozomdozo jabasan aad menee tyryy zergiin suuri ezelbe. Tus şaaktiin akalagça inzeneer Zaicav, şaaktiigi erkilagçe Gordijeenko kojor nariaad egelgiigi ederbyri kinalta kiine, bogoni bolzoriin teeknikiin zeblee kiine, mekaanigzyylaliin kedelmeri çinedkegdebe. Enyynii eceste mekaanigzuulsan maitalga jikeken debzeze konogbyriin 1120 toonno nyyrse egedeg bolbo. Apreeliin tyryyçiin 7 konog dotor artiomoviin bol 6 toonno nyyrse ilyy egebe. Şine teeknikiigi şudalan medeke kedelmeriçen nen ergeneer delgeryylegdebe.

Kubiskaliin negedemel froonto baiguulkiin temdegeer

Sociaal-faşiistanuud byrziitenii zaracanuud taagtikaa kedii kubilgabaç kubiskaliin kedeleenii debzeltiigi zogsooko ygei

Bolgaari. Veena, 29 (T). Bolgaariin kubiskalça kedelmeriçedtiin ba mai negende beledkeke jabadalani zasagiin gazaraas kedelmeriçedtiin namiigi korizo taraakaar beledkeze baisaniigi esergyyceekiin niite olonii prooteeste emkidkegdeze temdegeer engerze baina. Kedelmeriçedin mai negenii beledkelde zacagiin gazar bolbol mai negenii demonstraaca euglaa koriko jabadalaar kariuncaba.

***

Şveicaari. Zeneeva, 29 (T). Şveicaariin komuniis namiin zygees mai negenii demonstraacigi negedemel froontiin temdegeer kamta engergejaa geze şveicaariin socialiis namiin TK-da kandakadani „kamta engergee bol socialiis nam sandaran butarkaajaa magadaas ainabdi" geze şaltagaalaad kamta engergekees arcaba.

Şveicaariin socialiis namiin udaridagçadiin, arcasan jabadal Zeneeve kotiin socialiis namiin kedelmeriçe geşyydiin dunda aikabtar jike gaikal dugagutalga tokioolduulba. Şveicaariin komuniis nam bolbol socialiis namiin udaridagçadiin kedii sabataaza kiibeç mai negenii demonstraaciigi komuniis namtai ba komuniis kedelmeriçedtei kamta engergegiigi geze socialiis kedelmeriçedte kandaba.

Aangli. Loondon, 29 (T). Verkenkeed ba Niykeesteli kotiin komuniis namiin ba kedelmeriçenii namiin kamtiin konfireence bolbol main negenii demonstraaciigi negedemel froontiin yndesen deere kamta engergeke geze togtoobo.

***

Japoon. Tokio, (29 T), Japoonii kara yzeltenii zygees mai negenii demonstraaciin orondo apreeli 29-nii eder nacionaliismiin demonstraaca engergeke aikabtar jike idkalga jabuulsaar baitar bykii kedelmeriçenii rajoonuudta mai negenii demonstraaciin beledkel jabuulagdasaar baina. Uridani mai negenii demonstraaca engergeze yzee ygei gazaruudta beledkeltei baina. Sociaal-faşiisiin yiledberiçenii ebleyydiin udaridagça Sodomei bolbol negedemel froonto baiguulka jabadalda esergyycekiin uçaraa busa ebleyydtei mai negenii demonstraaciigi uridani engergedeg baisan aad menee kamta engergekee arcaba.

Socialiizma baiguulagça aguu jike armiiin tyryy zer baatarliguud bolko udaarniguudta-bolşoviigiin bajar kyrg

Socialiis məriicəə ba udaarnigçalalgiigi deere ərgəjaa! Yiledberiiin şine teeknikiigi şudalkiin tələə byteeliin erkim çanariin tələə te

MOGÇOONOV P

Melmeren urasza, məngən solongo tatuulan iralzagça Angar mərənii baruun erig deere, kalgama jike kabcagain boorido keden kyyked naadan gyildeze, kair çuluu kabiran naadazą baiba. Edenii dundaas natagar camcatai biçiikan karakan kəbyyn kelene:

—Tura bariza naadajaa!

—Tiigeje, tiigejee- geldeze, kara çuluugaar kana kiize,—gereltemе saikan ger, tolotomo saikan tura boskobobdi,—geze naadaza suuba.

Genete, ende tendeni çuluunii buukada, bodon karaildaza, ergin toorin karkadani jorkogor çuluunii caanaas nutagiin bajan baabain erke tangil Aduuça baikiigi yzeed tergiden gyildekiingee zabsarta, tedenii negen duudana:

—Prokoofi aa!

—Aa, juub?—geze nəəki karakan kəbyyn ergildeed zogcobo.

—Ene Aduudiigi bariaad, kamsaad tasa cokijalçidaa.

—Kamaa ygei. Baabaisaamni aikal geed basagça juu daa!—geldeze oilgomtor ygei baisaar baitalni nəəki Aduuça namnan kyseze, çuluudakadaa Prokoofiiin kyl tudaba. Nydenees nilmoso gargaza natagar camciingaa kanciigaar arçasaar,—baabaidaa kelekebdaa, -geze gyize oçokodoni, —baabaigiç baabaidaa keleze, niurgiini tasa cokiuulkab,—geze debkerseer yldebe,

***

Ene gesenees koiço arba garan zil əngərbəka.

Tere bardam corjuun kəbyyn ba natagar camcatai Prokoofi kojoriin juun bolzo jabasaniigi ken medeke belei! Cag sagaar cakilza kykeer baika ygei tula yndernyyd ba bədyyn duutai boloo josotoi bolboç, natagar camcatai Prokoofiigi Buriaadiin gigaanta-parovooz vagoon zasaka zavoodiin barilga deere azaliin baatar, azaliin aldariigi manduulagça gabşagaiçuudiin erkim zergede zagsaza baina geze ken bodoko belei?

Gebeç, angi ygei socialiizm bəlgəm baiguulza, ilalta deere ilalta zangidaza surasan, socialiiz baiguulaltiin aguu jike orjoonii dundaas şine kynyyd, şine baatadiin garaza baikiigi yzeze kabaadalcaza surasan kədəlmərіçən ba kolkoozçon juun bolosiigi seg ygei medeed baina josotoi.

***

Səni. . .

Cakilgaan zuliin gereleer giigyylegdesen kədəlmərіçənii bairiin zabsaraar nək. Mogçoonootai zergeçen jabakiin kamta, ilaza garasan ilalta dabaza çadasan dabaanuudaa temdeglen jarildasaar, 27 dugaar baraakada nək. Mogçoonoviin bairada jireze „şarasan makan amtan deeree, çaşag ygei sonin deere gebeç ilaltaa dabaltaa yzekedee sodo zibeer urgasan çingi zorigtoi nairtaigaar zugaalaza suubabdi.

Mənəə 21 nasataiç bol jabasan jabadaalaa, karaad bodood yzekede olon dabaa dabasan çingi bolno,—geze zugaalaza ekilebe.

Eke nutag—Өçөөtө ailaas garaza. kaçan kalzanaa kasag tergede kylleze, karguin tooso burjuulasaar baabai tajaa Çiromkoovo oçozo zakalsanaas koiço 6 ziliin niuurta bajaçuuliin barlag bolzo jababa.

Casan orood, salkin kədələəd nyde aldama bordoson gyize baikada, minii ezen dulaan turiingaa ojoorto kebteed le,—çamaigi erkelyylze kebtyylkee acaraa ygeib,—geze zandaran ədər səni, katuu zəələn geltegyi tokinuulza baikada kyykedni toosotoi garaar kyrşegyi airig ceber juumanuud jabagça belei. Miin şydee zuuza, dotoroo teseren aldakaar baikaldaa. Ygei teed, kaiçan gekebçi daa, jabaaçdaa.

1929 on bolbo.

Ene zil minii nasanii jabadalda jike ularil olgoson nasandaa martakaar bişe cag yje bolko juuma. „Duu, coob“ geze medeke ygei jabasan aad, Main negenii neremzete kolkoozto orozo, biçeg medeke ygeigee usadkaad, komsomooldo orozo, tendees minii jabadalda yyden neegdeze əgəsən juuma geiçe

Enyynee sanakadaa bajarlankaib. Namaigi kynii toodo oruulza çadaa geiçe,—geze nəkər Mogçoonov jarikadaa bajarlasan kiree kuuçaniigaa baidaliigi sanaandaą oruulza, demii sanaa aldaad remzavoodiin barilgada anka jiresenee jariba.

„Main negen kolkoozoos zavoodiin barilgada tomilogdozo, kolkoozçonoos zakiaa abça mordobo.

Zuuriingaa jabadalda vagoon dotor jabakada zon olon kaişaa oçozo, kaana kyrter jabanabta? gekede,— Deede yde, zovoodiin barilgada geke zonuud olon baisan.

Bidener jike kəkiyynyyd, beje bejedee dorbidood, „Osoo, osoo...“ geze tatankaiç baigaabdi.

—Deede—Yde,—gelcebe. Bidenerç juumanuudaa gartaa bariaad la baikadamnai zain galiin fonaaruud ende tendejalbalzaad la poojazdanuud aalidasaar zogsobo.

***

Zerleg duu tatagçaanarsan tuziin dunduur şine barigdaza baisan ger baraanuud karagdana.

—Ene bol Buriaadiin gigaanta PVRZ-iin 45 mingan kynii bagtaka kədəlmərіçənii şine koto bariza baisan gazar. Ende, barigdaza baisan kojor dabkar geriin kazuuda darkanii zer zebsegyydiigi gartaa barisan zaluuçuud yiledberiiin zəbləən deeree baisan ygei bololtoi.

—Gabşagai barilga deere komsomooliin gabşagai brigaadiin dunda angiiin daisanda suuri baika ygei.

Egee, ede, ceke zaaza,—manai dunda şurgan orood baikada, manai azaliin zajag zarçam buuruulza unagaaka geze baisaniini ile josotoi,—geze nəkər Mogçomoviin keleed zogsokodo, basa negeni bodood kelekedee:

—Edeenii suuri ygei. Edenii kajagaar manai kədəlməri unakaar baina.

—Zəb,—geze dabtaa.

***

Zavoodiin namiin komiteediin sekritaariin tasalga dotor Main negenii jike ədərtə beledkeze baisan tukai udaa daraa bosozo kelegçediin dunda nək. Plotoonov ba Grigoorijev gegçed negeniigee kelesen deere nemeze baiza Mogçoonoviin gabşagai brigaada tukai kelene:

—Mogçoonoviin brigaadiinkid barilgiin syyl boltor bejee ujalgalaad kədəlmərіləkiin kamta barilga sangiin təsəbiigi apreeliiin kagasta 151 % gyiçedkeed jike ədərəəs raaporto ərgəkəər baina.

Nək. Prokoofi Mogçoonov kelekedee; Manai brigaadada şurgaza oroson niudargaçuudiigi kaman kajakadaa, kyçen manai ulam byri çangadaza baina.

Z. BaldanZabon.

Remzavoodiin udaarnig nəkər Mogşoonov.

Toonuud kelene.

(Apreeli 25—da)

Buriaadiin gigaant—P.V.R.Z—iin barilga deere 2615 kədəlmərіçəd kədəlmərіləzə baina. 82 udaarno brigaadanuud ba 30 azakuin tooconii brigaadanuud emkidkegdeze, enyynde 750 kyn kabaadasan baina.

Proguul kiike jabadal dooşoo oroson baina, gebel: 1932 onii dikaabarida proguuluud (kəndətəi ba kəndə ygei şaltagaanaar) 6,72 kubi baisan, 1933 onii janvaarida-6,76 kubi boloson, fibraalida-3,06 kubi, maartada-1,3 kubi ba apreliiin 1—aas 10 kyrtele-0,5 boloson baika jum,

Barilgiin dyyrtele bejee əəsədəə bekizyylegçid—1127 kədəlmərіçəd juu 44,2 kubi bolno. (byke kədəlmərіçədiin toogiin).

Gabşagai Kazaag - kədəlmərіçən

Kalkiida.

Ərgən jike SSSR-iin
Ulaan şasa kaarta deere
Elesen gubita
Eldin jike
Kazagstaanaas
Alma - Ataar
kolboson
Argamza çingi
zamaar
Uuliigi
urbuulma,

Ulaan tugta Paşko

Tala gubiigi
ərgən gengyi,
Uula kadiigi
Ynder gengyi
Buram taigiigi
Bartaa gengyi
Ədərç,
Səniç
Bulangir utaagaar
bulgiza,
Tyr ... nir ...
Tyr ... nir ...
Reelciigi
Reelceer əbkeseer
Baigal dalaigi
toorizo,
Bolod buka
bərkirəsəər
Buriaadmongol
zoribo.

***

Kenii
Kaana oçozozo
jabasiigi
Kaiçan geze
medekebte?

***

Buriaadiin gigaantiin
barilgada
Ajaar,
tere
koliin—
Təbiin
Kara kyresete
mozoos
Korin kojor nasatai
Kolkoozçon - batraag
Paşkoov
Kalgiza baigaa
Kaluun barilga deere
Brigaadaa
baataraar
Barilgiin baildaanda
kanduulza,
—Daiçalan

Remzavoodiin
Paşkoov.

Dabkiz
Uriaa kajaza,
Gabşagaiçuudii
Gal təl
Təərəm narsani
dunda
Tujaa gerel
tatuulb
*
Paşkooviin
baatarl
Bolş
Baildagçadiin
tug kiis
Buriaadiin giga
buir
Baater zagsaalda
Ulaan tugaa
əədə ə
Beki alkamaar
bata sa

Şolaa*)

Ulaan dələ
çataama
barilga deere
Baatar kyçete,
Bolşoviig temecelçe
Kalkii şoldaa *)
Gazar maltalgiin
Gabşagai brigadiir
„Artyyr - Kappeeliiin“**)
Argilama,
Burgilama
dolgin coo
Təsəbtə azalaa
Tyrgen gabşagai
gyicedk
Bejeeree yliger
karuulz
Baatar zamaar
alkaba.

*) Kazaagiin keleer
**) „Artyyr - kappee
tadag ekskovaator ges

Z

N.Kryybskaja

„DELEKEIN PROLITAARINAR NEGEDEGTEN“

(Leenin main sain ədərləlgə tukai)

1889 ondo, ulasiin (socialiistanariin-D.C.) kongrees cuglaan deere mai 1-nii ədərləlgiigi bykii oronuudiin kədəlmərіçədiin negedelee bekizyylke delekeidekinii sain ədər bolgoko geze togtooson baina.

Manai orondo tyryyşiin mai 1-nii sain ədərləlgə 1891 ondo anka bolso jum. Piiter kotodo tyynde 300 kədəlmərіçəd kabaadalcasan. Tiike cagta orosiin kədəlmərіçəd əəriin emki ba nam ygei baisan belei. Orosiin orondo kədəlmərіçədiin kədələən sajakan ekileze baisan şuu.

Taban zil əngərəzei. Piiter kotodo „Kədəlmərіçən angiigi cələəlkiin tələə temeceke sojuuz“ emkidkegdeze, tere bol kədəlmərіçədiin kədələəniigi kətəlbərіləkə nomnoliin kuudasadiigi gargan taraaka bolzoi. Piiterte zabastoovkiin kədələən bolson jum. Leenin tere yede tyrmede suuza baisan zuuraa „Mai 1 kədəlmərіçənii sain ədər“ geze garçagtai kuudasa biçeed, tereni 2 mingaad keseg keblegdeze 40 faabrig zavuudaar taraagdasan jum. Tere kuudasan jike çanartai kereg baizai, tere bol piiteriin kədəlmərіçediigi negedkeze ed bysiin yiledberiiin kədəlmərіçədiin zunii yjede bolson zabastoovka kiike jabadalaa jike tusa kyrgezei. Tere zabastoovkada 30 mingaad kədəlmərіçəd kabaadalcasan juma. Mai negenii ene kuudasanda Iliijiç juu biçesen jum? Piiteriin kədəlmərіçədiin ba bişeç kotonuudiin kədəlmərіçədiin temeceliigi jariza egəəd Iliijiçiin biçeseni: „Darlalta baidalda baiga'iin zorilgoor kapitaliistanuudiin ba zasagiin talaas bidenii booson genziigi tasar tataka cag orosiin kədəlmərіçəd, bidenәç jirebe, manai aka dyyner bolko, basą ulasuudiin kədəlmərіçədiin temeceenie niileke, byke delekein kədəlmərіçəd negedeg tiigesen biçegtei niitiin tug dooro kamtaaraa zagcaka cag bidende jirebe“. caaşani Aangliiin. Fraanciin, Germaaniiin ba bişeç ulasuudiin kədəlmərіçədiin temeceenii tukai kelekedee: „Tedener bol cukarilta ygei temeceleer kynde cengeer əəsədiingəə kədəlmərіçədiin keregiigi kamtaaraa zəbşəkə erke olzoi. Bişe ulasuudiin manai aka dyyner temecelni tedenii kycesen ilaltada buşuukan kyrgeze, jambatan ba bogooluud, kədəlmərіçəd ba kapitaliistanuud geze ilgaka juma ygei bygede adalikan kədəlmərіləkə ba adalikan bolbosorongiin josoor amidiin zargal edeleke baidalda kyreke cag boloosoi geze kysejan, Nəkəd aa, kerbee bidener ebtei saikanaar negen sanaltaigaar negedebel, bidenerç bol əəsədiingəə kyçiigi zergeleen boskozo bykii delekein kapitaliistanuudta esergyycesen şazanii ba jasa ugcaagiin ilgaagyi bykii ulasuudiin kədəlmərіçədiin ene niitiin temeceende şuudkan niileze çadakamnai kolo bişeni damzag ygei şuu“ gesen baina (1-ki tooniin 498-ki kuudasan) 1904 ondo „Main negen“ geze garçagtai kuudasan biçeg biçesen baina. Tere bol gaikamçagta kurcaar biçegdesen baika jum gebel: „Motor dagaan brigça zasagiigi kobko cokijaa!“gesen oog bykii oros oron dotor suuriaatan turaşazai. Basa basa dakin ene oog gudamzanuud deegyyr, olon mingan kədəlmərіçədiin cuglaanuud deegyyr tabtagdaba“ geze Leenin tende biçesen belei.

Əngərəgçə zun oros oronii bykii urida zaka deegyyr arbaad mingaadaaraa kədəlmərіçəd bosoloi, poliiciin darlaltaas cələəlkiin tələə baidalaa saizaruulkiin tələə temeceende bosoloi. Sybi jike kotonuudiin yiledberi azaliigi negen cokidoloor zogcooson kədəlmərіçənii syrte aarmi karakadaa byrzyyten ba zasag ain şişerezei. Dotoriingoo daisaniigi darakiin tula ilgegdesen kaanii ceregiin tobço doro kədəlmərіçənii keregiin tələə temecegçed arbaadaaraa unasan baina, ulaan, byri medereltei ulam byri negedeltei ba emkidkeltei bolzo baisan milioonuud kədəlmərіçədiigi sygedyyike jamarç kycen gazar deere baika ygei kədəlmərіçədiin diildesen uçar byken temecegçediin şine zergeniigi olodkon boskono, ulam yrgen niitiigi şine baidal teeşe sergeeze şine temecelde beledkekiin jabadalda oruulna“.

Ene yje bol kaanta zasag Japoontoi ceregelekiigi oroldoson yje baikadani 1904 onii main kuudasanda Leenin iigeze biçesen baika jum: „Ezente zasagiin Japoontonoor cereglekiigi buzagaigaar ekilesen daini tyynii əəriin gemteke cagiigi gancala tyrgedkene. Tede bol tonç kozomdoson kədəmərіçədtə mənəənii ulasiin baiguulaltiin uçar udka medekiin niyde neeze əgənə. Ene buzagai gemeltei ba sandaruulalgiin dainiigi oros oronii bykii medereltei prolitaarinar buruuşaaka josotoi. Tedener bol kədəlmərіçən angiiin delekeidekinii sain ədər main negende prolitaari angi geeşe yndese jasanii esergyygiin ilgas ygei jum geze orosiin ba japoonii kədəlmərіçəd əəsədiingəə zasaaluudiin kaşaalgaar daisan etegeedyydte bolood tucalaza baisan bidener aka dyygiin baricaatai negen angiiin geşyyd biee geze medyyleke josotoi“ (VI tomiin 337-ki kuudasan).

1905 onii kubiskal kaan zasagiigi kobko cokizo çadaaç ygei bol kədəlmərіçədtə sybi jike emkidkeliin dyrişel olgozoi, kubiskaliin yjiin zilyydte kədəlmərіçən angi bol əəsədiingəə jabasan jabadaliigi gynzygyigeer bodozo şinzetei. Apreeli 4-nii (apreeli 17 kuuşan toogoor) 1912 onii leene mərənii altanii uurkain gazarta bolson aluuriin uçar kədəlmərіçədiin dunda niite olonii kubiskaliin staaçiin tradiica (zanşal) amidii jum baina geze karuulazai. Ene aluuriin uçaraas ulamzalan bolson zabastoovko 300 mingaad kədəlmərіçədiigi kamaaruulaza, maida-400 minga kyrtele oloşoroson enyyntei negen cagta amidaraka baidaliigi deeşelyyikiin temceenii staaçkanuudiin dolgioon bucalasan baika jum. 1912 onii mai sariin zavastoovkanuudiigi cegneze „Kubiskaliin kəgzəən“ geze garçaglasan Leenin iin biçesen baina:

„Orosiin kubiskal anka tyryyn arad niitiigi serieeze temecelde negedken kabaaduulka agitaaciin prolitaariin meeted ərgənəər delgeryylsen juma.

1912 ondo main urida namiin Təb komiteediin kinaltada orokodo kədəlmərіçən negedeze „Dimokraad respyyblig, 8 cagiin kədəlmərіiin ədər, pomeesigiin gazariigi sanda abka“ gesen namiin loozonguudtai kuudasanuudiigi gargaza „Kaanta zasagiigi ygei kiijaa“ Dimokraad respyyblig mandatagai!“ geze uriaalsan baina,

Socialiizm mandaka boltogoi! Bykii kədəlmərіçən ebteigeer negedesen froontoor garça, deere dursasan loozongonuudtai kaanta zasagiin uridaas zəriçəkə geze beledkeze garasan baina,

1913 onii mai negen iime kəgzəltəteigeer əngərəzei.

1914 ondo ekilsen imperialiizmiin jike dain bol prolitaariiin kubiskaliin kəgzəzə baigaa dolgiigi togtooson baina. Ene dain bol olon ulasiin prolitaarinariiin nairamdaliigi sularuulsan kojordoki internacionaaliin bəərənkiigi ileryylzei: kədəlmərіçən niite byrzyinerte əəsədiingəə cereg daida kabaaduuluulza enenii kyçer kynde koişolongi arad niitiin kyzyyn deere tokogdoson baina.

Enenii tukai Leenin 1904 ondo kaanta zasagiin yyskesen cereg bolbol terenii ykeliigi tyrgedkene“ geze biçeseniini 1917 ondo bejelesen baina.

1917 onii mai negende arad temen bol kaanta zasagiigi unagaagaad əəriingəə ilaltiigi sain ədərləsən baina. Leenin ene mai negenii ədər Pitrograad kotodo Təb komiteediin jinder deere garça keleseniini.

1917 onii ogtiaabri sarada orosiin prolitaarinar byke delekein prolitaarinarta cereg dainiigi zogsoogtii geze uriaalka zuuraa byke delekein azalçadiin aka dyygiin nairamdaliin tugiigi deere ərgəsənəə tere cagaas koişo deer ərgəsəərbaina.

1919 onii mai negenii ədər Leenin Moskvaa kotiin ulaan kalza deere garça keleseniini: „Əngərəgçə ziliin mai negenii ədər girmaaniiin impirialiizmiin zaualgiin ajuul dooro baisan bide. Mənəə bolkodo tere ajuulni buta cokigdoson baina. Prolitaariiin sain ədəriin josolol ganca manai ende ularisan bişe. Bykii delkei deere kədəlmərіçən angi impiriaIiizmatai temeceke zamda orobo.

Erke çələətei bolson kədəlmərіçən angi əəriingəə sain ədəriigi ganca le manai Seveed ulas dotor çələətei əngərgəzə baina bişe mən Soveed Veengeri, Soveed Bavaarida adli çələətei əngərgəzə baina. Mənəə ədər gancala ulaan Moskvaa bişe, Ulaan Pitrograadta, Ulaan Budapeeştede bolon bykii prolitaariiin jike jike təb oronuudta kədəlmərіçən angi gudamzada cengeke zugaacakiin tələə garaa bişe, əəsədiingəə sər kyçiigi yzyylze garasan jabadal bol soveed zasagiin uçar udkiigi bolon prolitaari angiiin ilaltiin oirctosoniigi ileryylne. (XXIV t. 268 kuudasa),

Delekein prolitaariiin ilalta gyicee ədii, Germaanida faşiizma galzuurça, jivrei zoniigi syidkeke jabadal delgerze, zasagiin erkiigi gartaa abasan kariinkid əəsədiingəə aaşa abariaaraa azalçan aradiigi mekelsenee todoruulza baina. Jivroopo kaa kaana tolgoigoo ərgəzə Germaani ulas tiişe kuuçanii koro əşəə zangidasanaa dakin sergeeze şovoniizmiin koro badaraza baina. Zyyn zygte Japoon ulas kitadta cəmərən orozo kitadiin gazar usiigi tasar otor tataza tonoko deeremdekiigee oroldono.

Bide basa uridan kara riaagciin katuu kenəəl yzesenç bol manai namiin ilakani cokom geze naidaza baisan. Odoo bide kyn tərəlkitəndə jike temecegçed, bagşanar ujuutan Maarks lingils delekein prolitaarinariin bagşanar, edeeniigi əgəsən prolitaari angi ykeze koçorço baigaa byrzyineriin kedii zerçəbeç əəsədiingəə kyçiigi niilyylze negen froonto bolzo ilakani cokom geze medeze baina.

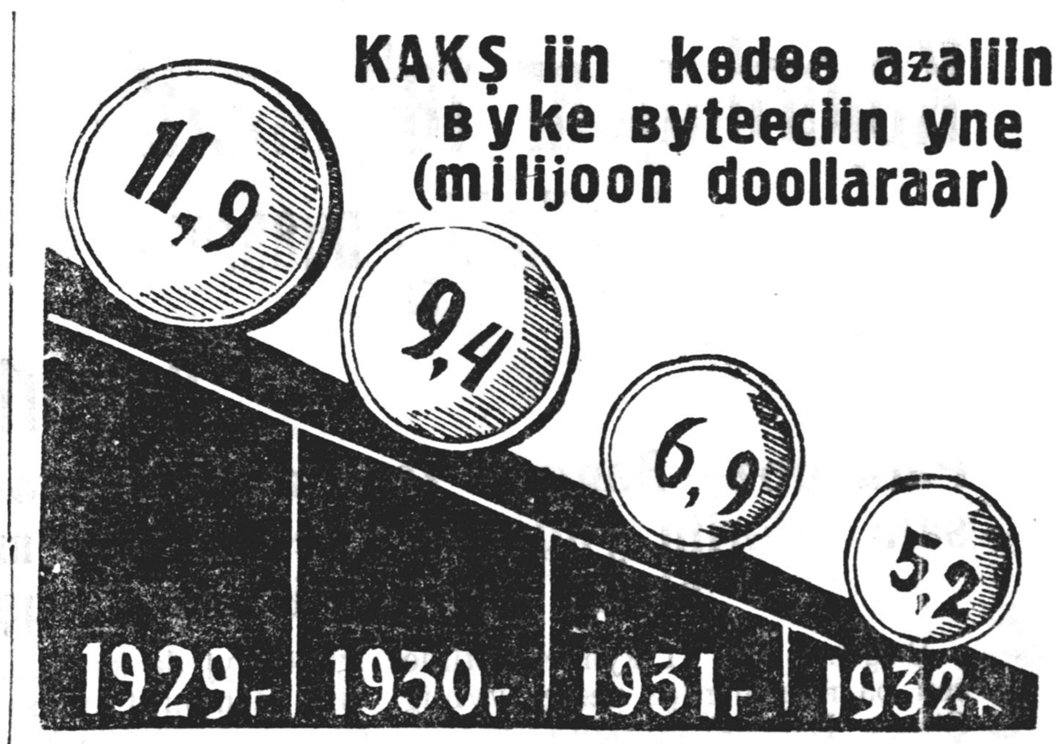
Mai negenii jike ədər odoo kapitaaltan ulasuudiin prolitaarinarta aikabtar kynde zil bolzo baisan yjede tokiool prolitaariiin nairamdal udkatai bolno.

Kapitaliizmiin ka zam jirebe, Social cokom.

1920 ondo manai mai negenii ədəriig sybootnigoor əng Eneni erketenii dai kədəlzə baika cagt Leeninii tiikede biç byken əəriingəə tə kan bygediin tələə kai loozoniigi ygei Prolitaariiin azaliin de şatadani kyrgeke gebel bide kendeç

„Gancala ton ygeigeer bejee kapi daldasan etegeed ədəriigi komuniis delgeryylke jabad çadakagyi“. Niite baricaagi, kuuçanii kolboogi kapitaald azal, kuuçanii kuuli şal bygediigi ygei gəm baiguulka b kubiskaliin jike tem zasagiin, byrzyineri kein kyçerkeg impi daas temecesen za doson syrdyylsen kynde kyçer keregi togyi yzegdeke ald ailgaka ygei, uçara dərəşəl bolon ab şinedkekeni keden kereg juuma. Bide bide jamarç gee belen, bide berke riltagei kuuçanii z ze keden arbaad zi kədəlmərіləkə bide garig egəjaa“ (X dasa). Iliijiç kədəlm socialiizmiigi baig urisan baina,

Soveed zasagiin ki zilee orşozo ba prolitaarinar delek aka dyygiin nairam ynen yldeze karilı zlimiin uridaas Ma nin-Staalinii: „Byke socializm mandatug socialiis kubiskal sen loozonguudiigi basaar baina.

Kapitaliis ulasuudiin tariaan azal yzeg deegyi şiryyn agraariin kriiziste dairagdaza keden milijoon tariaaçad өөsөdiingөө zizeken azaliigi jabuulka arga ygei bolood өlөsөzө, өkөzө, oron delekeigi tenen guiranҫalza jabana.

Kojordugaar tabanziliin tyryyşiin ziliin tesebiin gyicedkeligi udaarnig kedelmerieer kangajaa

Raaport.

Paravooz—Bagoon zasabarilka zavoodiin gurbalzanda main 1 nii sain ederiin yndesen Leeninii neremzete yndesenii udaarno aza akuin toocoonii nek Mogşoonoviin brigaadaas

Brigaada bol 11 kyneer byriide-sen ba men barilga deere, tyyniigi Çitees Deede-Yde koto acarsan ederees ekilen kedelmeriçen ba eeriingee yiledberiin plaaniigi cag yrgalze ilyyçilen gyicedkedeg bai-na. Maartada sariingaa plaaniigi 123 kubi dyyrgebe.

Brigaada bol barilgiin dyyretele eesediingee bekilesen ba soc-me-riicee ba udaarnigçalgada 100 kubi kabaadazai, Byke kedlmeriin yje-de brigaada bol negeç proguul ba geegdeke jabadal kiisen ygei ba tyynçilen kedelmeri ygei zogco-san ygei.

Brigaada bol bygedeeree Maar-ks—Leeninii suralcalda kabaada-san ba eesediingee angiin serem-ziligi deere erqeze eesediin zer-gees gurban niudagaçuudiigi ylde-ze kajasan baina. Brigaada bol ştyyrmiin tyryyşiin ederees ekilen yiledberiin tesebiin gyicedkeliin udaarna josoor oroldoson baina.

Apreeliin tyryyşiin kakasta yi-ledberiingee tesebiigi 151 kubi gyicedkebe. Brigaada bol bykii—geree uiitiin kedelmeride edekil-tei kabaadalcadag ba tyynçilen PVRZ-iin kedelmeriçediin sojol baidaliin taliigi saizaruulka kereg-tei kandalcana.

Brigaadiin byke geşyyd eese-diingee mergeziliigi deeşilyylke dykerigte jabadag ba men yndese-nii yseg biçeg medeke ygeigee usadkaza baina.

Brigaada bol yldengi jabasan Kurzaanoviin ba Kolbinaajeviin bri-gaadanuudiigi byksiir abasani, tede bol maartiin progrkamiigi miil 70 kubi gyicedkesen aad apreeliin syyliin yjede kedlmeridee bolşo-viig teempiigi kyseze yiledberiin-gee tesebiigi 165 kubi gyicedkeze çadasan baina.

Eeriingee kedelmeride kysesen amzaltanundaa bide bekizyyleebdi, tiin yiledberiin tesebyydiin gyi-cedkelde çanariin ba toogiin talaar eçee ilyy ilyy jike amzaltanuudii-gi karuulkabdi, geze brigaada bol zavoodiin gurbalzaniigi ba byke kedelmerıçenii kolegtiiviin ynem-leke.

Main negenii sain ederte, manda nam ba kedelmeriçen—tariakçanii zasagaar togtoon egesen yiledbe-riingee programmiigi bolşoviig jo-soor gyicedkekiigi P.V.R.Z—iin ba byke udaarno brigaadanuudiigi ba byke kedelmeriçenii kolegtiiviin urina.

Byke delekein azalçadiin sain eder main negen mandag! Azal ba soc—meriicee bolon udaarnigçalga mandag! Socialiisiin ilaltanuudiin ketel-berilegçe ba zoloodogçe losiiv Ba-sirlonoviç Staalin!

main 1-de manai beleg

Kyiviişiviin neremzete meedza-voodiin udaarniguudiin biçegte Buriaadiin gigaanta P.V.R.Z-iin ba-rilgiin daiçalagşad bol „Main ne-genii“ neremzete ba „Soc—merii-ceenii 4 ziliin oin“ neremzete udaarno aza akuin toocoonii bri-gaadanuudiigi emkidkekeer kariuu-caba.

Kyzneeşno ceeke.

„Main negenii“ neremzite 2 aza-kuin toocoonii brigaada, 2 udaar-no brigaadanuud ba „Soc—merii-ceenii 4 ziliin oin“ neremzete 1 udaarno brigaada emkidkegdee.

Temer zamiin traansport.

„Main negenii“ neremzite azakuin toocoonii paravooz emkidkegdee.

Kedelmeriçedigi kangaka ketteseer.

„Main negenii“ neremzcte 12 udaarno brigaadanuudiigi stoloo-vonuudto emkidkegdeesen ba, te-den bol udaarno josoor kedelme-lekiin ujalga abazai.

Komosuuriin aza yiledberi-nyydiin tusagaar.

Şkoolo—Bitoonii zavood deere 3 aza akuin toocoonii brigaada-nuud baiguulagdaba.

Bairiin barilgiin talaar.

„Main negenii“ neremzete 2 udaarno ba 2 azakuin toocoonii brigaadanuudiigi emkidkesen ba kedelmeriçedeeni kyibeşevyydyyn biçegte kariuucakanii: Soc—merii-ceeni gol badaruulanakdi gekeer yle baran 2 dugaar proraabiigi soc-meriiceede urika gebe.

Usan zam deere.

Usanzam neegdeken Deede Ydiin priisteni eçee daiçalkii beledkeliin amzaltanuudiigi oloo edii baina

Selenge merenii usan zamiin neegdeke eder eglee menee boloo.

Engeresen zilde main negende tyryyşiin porokood jabaza ekile-sen baina. Ene zilde main nege-neer tryyşiin porokood zamiigi neeze eçee çadaba ygei.

Deede-Ydiin priisten bol me-nee ene daiçalkii jike udaarna kedelmeriiin ekileke jabadaliin ton gazaa bogoso dooro orozo jireed baikada jamar beledkeltei baina, gezejasuudal tabika bol gyiced beledkeltei geze kariuu egeze bolosogyi baina.

Usan zamiin urida muu ba za-sagiin gazaraar aikabtar jike kari-uucalgatai zorilgonuud tabigdasan baika, tyyniigi erkebeçe dyyrgeke manai ariguun ujalga josotoi.

Usan zamaar açaa çireke teeke zam sangiin tesebiigi dutuu ygei amzalt tai gyicedkeke jabadal bol tyynii beledkeliin ke t-lmeri ja-mar çineeo eugergedsenees şaltagaalka tula biden bol urid-çalan beledkeliin kedelmeriin ça-nariigi sain şalgan karaza yzeke josotoi şuu.

Ene eder usan zam deere zarim tugasagaar amzaltanuudiin baibaç jerenkiidee nileed jikeken tasal-doltoi baina. Odoo zamiin keg-deze jabalgan deere parokooduu-diin komaandada kamta deere 360 kyn keregledeke baisanaas apree 1-n 25-niledөr miil 187 kyneer niuur deere elesyylegdesen ba enyynees maşiniistanuudiin tasalagçad—37 kyn kereglegdees menee tyynii 10 kyn dutuu, tyy-nçelen 17 zaluurçad dutamag banina.

kaadriigi beledkeke jabadaliin tasaldasan ug çaltagaan juunaas boloob, gekede zamiin jabuulgiin zakirgaan gazar bol kediiç Moz-koomiin togtooliin baibaç, imagta eeriingee oportuniis keteberiiin yreer Ene Egeliin yjede tuskai Mergelte kaadarnuudiigi beledkeke argatai baiza, atyynee zergleze çadasan ygei baina. gebel maşi-niistanuudiin tuslagçadiigi bele-dkeke 28 kynii kyyrse neesen bol-boç negenç kyn dyyrgeze garsan ygei kyyrsani unasan azai.

Gadana kolkoozuudtai geree byteeg batalaza kedelmeriçeniigi elsyyle-sen ygei mill kedee garaad „ilyy baisan“ kolkoozçodiigi jamarç nebterel ygei „kuuriaaza“ arsarsa-nii yreer menee kabariin tarilgiin ekilekle tei kamta olonki kedelme-riçedeni degrde busaza baina.

Caaşaa zasabariin talaar abça Azekede porokood „Burlaag“ bol, tyy-nii dotorkini ogto zasabariiagdaa edii tyynçelen Elegteriin zebsegyyd zasagdaa edii.

„Kopiraator“ geze praakood za-luur ygei nososoni brzeenteer ku-çagdasan baika josotoi aad kagas kubini kuçalta ygei baina.

„Spartaag“ geze prokoodiin di-naama maşiina zasabarilagdaa edii ba tynçelen paariin kotiool zasa-barilagdaa ygei baina.

Tyyçelen 7 prokooduud zasa-bariin talaar jaaç jikenyyd dutaa-tamaguudta baina. Baarzanuudiin zasabariin talaar abça yzebel eçee parokoodiin zasabariaas jike zasa-barinuud keregtei baina.

Ene zigşyyritei byridkel zygeer ygei ajuultai dokioo egeze baina. Kerbee usan zamiikini menee jabaza baisan teempeeree caaşaa egrelezeleke bol ene ziliin zamiin yiledbere sangiin tesebiin gyiced-kelde jikeken tasalal uçaraza bokoni zaliza ygei baina.

Engersen zilde Selenge mere-nii usan zamiiu yiledberi sangiin gyicedkelgen deere jikeken tasal-dal ucarasan baina tula zamiin gurbalzan bol tyynees surgaal ab-ça ene zilde biçiikanç dabtaka ygein teleo daiçalan temeceke jo-sotoi baisan aad, karin tere al-duugaa dakin dabtaasaa kyreed baikani jaabaç teseze bolşogyi bai-na.

Namar zamiin kaagdasan ca-gaas koişo menee kyrtela, kerbee bolşoviigoor kedelmeriee emkid-kezee çadaad baibal beledkeliin ke-delmeride amzaltiin ilaltiigi kyse-ze çadakaar baisan. Nam ba za-sagiin dazaruudaas zaabari tog-toeluud egtesen baina.

Jamar uçar şaltagaan deerees iime jike tasaldaltai ene kyrtele jireeb gekede, usan zam deere nek. Staalinii 6 zyiliin tyykete zaabarinuudiigi bejelyylze ugta çadasan ygei ba socialis josonii azaliin meetoduud, soc - meriicee cokidosoto gabşagaiçalganuudiigi buzagaigaar gazaaçalasan baina. Bnyynii urida „Bur. Ynenii“ kuu-dasan deere udaarniguudiigi too-ko ygei jabadaluudiigi gerçelesen keden faagtanuud garasan bolboç zamiin gurbalzan enyynde kaika-ralaa tabisan ygei.

Loodorinuud ba azaliin zuram-uudiigi ebdegçedtei temecee ygei, azal kedelmeridee ezegyi kandaka jabadal jikeer delgeresen, niitiin nebtereliin kedelmeri kedelmeri-çediin dunda tasaldangi ba gur-balzani ketelberi tonç sula azai.

Iimede dutuugaa ene daruidaa usadkakiin bolşoviig kemzee abka ba kerbee ynekeer tasalduulka se-dkeleer kedelmeridee oportunii-zor kandagçadiigi keseeke kereg-tei.

D D.

Ezegyi jabadal men. / Koroto sedkeleer malaa kidobo

Tynken. Tooriin kolkoosiin mal eskeberiin feerme bol 5 kolkoos kamtaraza nege sain KTF bii bol-son feerme baina. Engeregçe zil-de gurban kolkoos bol „Socialii-sam“ Ulaan çuluutai ba Aavgusta negen gegçed bol enyynii baida-liigi saizaruulkiin talaar eesediin-gee tesebiigi dyyrgel ygei jike dutuu baisan tula KTF-iin maluu-dni jike ykeze baina. Odoo cag-taç maluudiini men jikeer ykeze baina.

Ziseelbel: engersen zilees eme-ne kyrter 145 tologoi mal koro-son baina.

Ene yzegdel deerees „Socialii-sam ba „Oçon“ kojor eskeberiin-gee maliigi şalgaza abasan baina. Caana yldesen gurban kolkoosiin maliigi tus tuştani kubaaza eke gesen bai ia. Enyynii tukai zaabari egçe dotoriin baidaliigi saizaruul-ka ba opirativ zaabari ketelberi baika tukai alimagiin emkinyyd cag doroni kemzee abka josotoi.

Mal eskeberiin feermiigi butar-gan usadkanaad kyrter karaza bai-san kolkoosiin pravleeniinuud ba nutagiin namiin yyryydte eris ça-nga kemzee abka.

Komsomool. Ç. D

Aga. Agakangiliin somonii „Kil-gende“ geze tooziin mal azaliigi daagça Samdan Budiin gegçe enyy-nii urida Tabka n Dugariin ba Simioonoviin ceregyydte idebkitei jabalcasan bolboç, odoo tus too-zodo şurgan orood jun kiize bai-nab gebel, malaa ton muu baira-da bailgasan ba dal dotorni ma-lin kebteke arga ygei dyyren ar-gal baidag baina.

Gadana, 1932 onii maarta sara-da 54 tolgoi aduun, 65 tolgo yker, 295 tolgoi koni jamaatai baisan bolboç odoo 33 onii maar-rtada 51 tolgoi aduu, 39 tolgoi yker, 186 tolgoi koni jamaan bai-ba. Enyynee ziseegeer abaad yze-kede malaa yskesen biçe, karin koroto sedkeleer nileed ygei ko-roosoniigi bodotoor gerçelne.

Men Budiin gegçe engersen ebsliin yjede tyrelkidni ykebe gere Aduun çuluunaas 3 aduu acaraad tyyniigee kojoriigi koro-odoosdo ukuulkebe baina. Geşyy-diin dunda kob yge taraaza eb emkiigi alduuldag baina. Enyyn tukai taakani kemzee abaza darui ceber-leke keregtei,

Kiim.

Soveedto esergyy provakaaca ygei b[...] Soveediin ebte amagalan baidal ma[...]

„Bidende busadiin gazar alkamiin tediiç kereg ygei, eesediingee gazaraas busadta virşoogiin tediiç kere[...]

(STAALIN [...]

Raaport

Bargazanii aimagiin Kuramkaanii morito ceregiin su[...] pyynkete bolbol Agaar zain belgemiin aimagiin zeblel, iin aikom kojoriin yyskeleer emkidesen baina

3 taban konogiin kugacaada cu-glaran baiza ceregiin suralcal kii-geed, pyynketiin gyicedkese-nii uda ilerkeilbel:

Pyynketede byride sen kynyyd:

Kamta 83 kyn. Tedenees ereg-teiner 41, ekener 42 kyn.

Namiin talaar

BK(b)N-iin geşyyd 9 kyn, VLKSM iin geşyyd 68 kyn, nam-gyiçyyd 6 kyn.

Zeeri çadaliin ilga laar

Batraaguud 4 kyn, ygeiteiner - 45 kyn, dunda çadaltan 32 kyn ba alban kaagçad 2 kyn.

Yndese jasanii ta-laar

Buriaaduud 79 kyn ba orosuud 4 kyn. Pyynketede 2 vzvood em-kidkegdsen ba vzvood byride 4 tasag baina.

Vzvooduudiin koorondo, vzvoo-duud dotoriin tasaguudiin kooro-ndo ba tasaguud dotoriin tus ce-regyydiin koorondo socialis me riicee delger erkilsenii açaar gol suralcaza zyilyydiingee (dis-cipliine) talaar ali jike amzaltai suralcaza baisaniigaa udaa ilerkeil-bel:

ulas teriin keçeel . . .	80%
vintoovkonuudiin bejiigi sural-caka jabadal	85%
Buudalgiin kereg ba buu-dalga	67%
Topograafi	75%
Jabagan zagsaal	75%
Morito zagsaal	68%
Taaktika sain.	

Byke gurban taban konog do-tor zuram sakilga manai maşa sain baiba.

Socialis meriicee ba gabşagai-çalgiigi nigtalan byridkesenii syy-leer pyynketiin ceregyyd ba ko-mandiiruudaas 51 kyn şagnagda-san, 81 kyn ulaan sambarta gar-san ba 29 kyn kara sambarta gar-san baina.

Pyynketiin daraganariin zygees oroi kamta 3 keseelte açagdasan baina.

3 taban konog dotor 7 kaniin suurgan gargagdaza, aguu jikeken yyrge gyicedkebe.

Pyynkete bolbol keçeeldee saad uçaruulal ygei ykeriin dal urilan tabiza 1000 pyyd orooso soorto-lozo, 1064 surgaag otolozo, 16 anzasanii leemek ba 1 sambar za-saza oiriin kolkoozto tusalalcasan baina.

Enyyniigee telee pyynkete bol Kubiskal geze jikeeken komuu-naas 2 biçegiin bajaskalan ba Ulaan tug abçai.

Pyynkete bolbol Arbyn, Kurum-kaan kojorto Agaar Zain belge-miin 2 yyr emkidkegdesen, 11 kuuliiin erkete geşyydiigi Agaar zain belgemde geşyyn bolgon el-syylze oroltiin ba geşyynii tele-berinyydiigi cem cugluulsan bai-na. Ede 11 kuuliiin erkete geşyy-diin 7 ni kolkoozood. Basa nege ceregiin dekerig emkidkegdesen ba ilangajaa niitiin sojol gegee-reliin kedelmeriin talaar somonii zeblelde jikeken tusalamza yzyy-legdesen baina.

Tekerigeer kamaga-alalga.

Ene bol Agaar zain belgemiin kedelmeriin gol salbarinuudiin negeni bolson ba men odooç tere kebeeree. Pyynkete bolbol Agaar Zein belgemiin 9 dugaar loternei biileedyydiigi 212 tekerigiinkiigi taraasan, Agaar zain belgemiin 7 dugaar loterein biileedte 1600 tek. avaansa cugluulsan, daiçalkii mori-nii zasada 300 tek. baiguulsan, geşyynii ba oroltiin teleberi 431 tek. cugluulsan, Agaar zain bel-gemiin eldeb zasanuudta 224 tek. cugluulsan baina, Agaar zain be-gemiin aimagiin zeblelde oroi kamta 2887 tekerig tuşaagdaba.

Kurdan ba nigtaar kedelmerileke çada-bariigi şalgaka şal-galta.

Ceregyyd ba komandiiruudiin kedelmeri bolbol uridçalan zoki-oogdozo, pyynketiin niitiin kura-laar batalagdasan tesebeer fivraa-liin 23 nii amaraltiin eder en-curgegdesen baina. Pyynkete bolbol arad zonoos medeenyydiigi cugluulsan meteer jabaza, 24 ca-

giin kugacaa dotor byk[...] gurbanii nege kubi ba[...] ge zadakani kyrtele 5[...] ter bolko debisker de[...] 4 somonii zeblelyydi[...] mal ba kyn zoniigi na[...] kesen Myrinii, Boroko[...] modonii ba Gaargiin [...] byke 310 kolkoozuudi[...] kavaaleeriin brigaadaa[...] şalgaza, tariigiin kampa[...] nii keçeneen belen ba[...] ilandajaa unaagiin jama[...] şalgasan baina. Ktisen [...] ynekeer aguu jike bege[...] zain belgemiin 15 kon[...] giin suralcal bolbol, cer[...] zo ende cuglarsan kol[...] maşa jike tusa egbe gez[...] talan ileryylbe.

Ene kedelmeri jabu[...] telee pyynkete bol Aim[...] zariin tasagiin zygees [...] kylieesen ba aimagiin [...] komiisaas 50 tekerigiin[...] absan baina.

Pyynkete bolbol socia[...] riicee, gabçagaiçalga [...] komsomooliin kyçiigi ze[...] baan tabika jabadaliigi[...] boigozo, gyicedkesen am[...] diingaa açaar. ene 3 taba[...] dotor aimag dotoroo [...] jabaza, kedelmeriçeediin ta[...] ulaan ceregiin 15 ziliin o[...] desenii ulaan ceregiin 8 z[...] bajariin kuraliin bolso[...] BZKSM-iin Aikom, Aga[...] belgemiin aimagiin zeble[...] roos ulaan tug. graamota[...] tek. menge şagnal absan[...]

Nam ba zasagiin gazar [...] tyryyşiin duuldalgaar B[...] ulaan tugta moritopoolkiin[...] de zagsakaar beleken [...] geze ceregyyd ba koma[...] medyylne.

Kurumkaanii morito [...] pyynketiin ceregyyd ba [...] diiruud bolbol beleg b[...] pyynketiin aza baidalaas b[...] dasan 32 zuraguudiigi I[...] nyymde bariba.

Pyynkete bol Agaar za[...] gemiin Teb zeblelii plee[...] zygees 20 baga kalibriin v[...] ko, 5000 somo ba Agaar z[...] gemiin 50 kostiuumaar şag[...] san baina.

Main negenii zagsaaliin gurim

I. Main negenii eder 11 cagta ogtiaabriin kubiskaliin talmai deere miitinge bolkodo ulaan ce-regyyd zagsaka.

II. Ulaan ceregyyd bol zaagda-san cagtaa jireze garnizoonii aka-lagçiin prikaaziin josoor ba ko-tiin komindaantiin zaabariaar zag-saka.

III. Alban gazaruud, kedelmeri-çediin koligtiivuud bol 9 cag ka-gasta eesediin kabaatai gazaraa kamtaraza zaagdasan cagaas geegdel ygei zagsaaliin talmai deere ocokiigi dooro ilerkeilegdene ge-bel:

1) Agaarzain belgemiin poolko kamagaalaliin geriin dergede byrii-deed zagsaaliin talamaida jireke. Daraganı nek, Savçenko ba komi-saar nek. Krigeli. 2) Remzavoodiin kolegtiiv Miliisiin gudamzaar jirke, Udaridagça nek, Myykin.

3) Temer zamiinkid eeringee klyyb ees çiiimck ba Leeninii gudamzaar jirke. Udaridagça nek, Tikovskii.

4) Usan zamiikin eeriingee klyybees Trydovoi ba Leeninii gu-damzaar jirke. Udaridagça nek. Merkyyliviin

5) Şiliin zavoodiin barilgiinkid Leeninii gudamzaar jirke. Udaridag-ça nek, Dyydnikov.

6) Şadkalgiin zavoodiinkid, (Me-kaniid) eesediingee yiledberiees Leeninii gudamzaar jireke. Uda-ridagça nek. Majentaajev.

7) Tebiin elegteriin staancilnkin eesediingee staanciin gazaanaas Miliciin gudamzaar jireke. Udari-dagça nek. Kyldajev.

8) Bariigiinkin eesediingee klyybte kamtaraad jireke. Udari-dagça nek. Nikitin.

9) Modonii zavoodiinkid eese-diingee yiledberide cuglaad, ten-dees ulaan komunaara gudamzaar jireke. Udaridagça nek. Zagee-jev.

10) Kebleliin koroonii (tipograa fiiin) kolegtiiv koroonii dergede cuglaza Leeninii gudamzaar jire-ke. Udaridagça nek. Şarabiin.

11) Vostoogtraansıin kolegtiiv eesediin zurgaanda cuglaad jire-ke. Udaridagça Debiaatina.

12) Talka barika gazariin kole-gtiiv eesediin gazaa cuglaad, bo-gonikon zam bolko Milıciin gu-damzaar jirke. Udaridagça nek. Sergeejeb.

13) Burdortraanciin koligtiib ee-sediin zurgaanda culaad jirke. Uda-ridagça nek.Vişniakoov

14) yldegçe alban gazaruud tus tustaa bygede cuglaza emkiteigeer aldasan udaridagçadtaigaar tala-

mai deere. jireke

IV. Talmai deere jiregçed Reepinii zakiragaagaar emki-ze zagsana.

V. Nerlegdegçe kolegti egleenii 10 cagta kyneenge giin medee Beepinde eke toi.

Bargazanii aimagiin Kuru[...] nii morito ceregiin sura[...] pyynkete bolbol Agaar Zai[...] gemiin aimagiin zeblel, [...] iin aikom kojoriin yyskele[...] kidkegdesen baina.

Tabkain Dudartanii ylegdel ba [...] dargaçuudiigi kolkoozoos kolodk[...]

Aga. Agakangiliin somonii „Bu-lad“ arteel 1931 ondo togtoson bolboç, togtoson cagaas koişo niu-dargaçuud kargis cagaan Tabkain Dugartanii ylegdelyyd şurgan oro-son baina gebel.

1. Zalsan Oçoriin gegçe arteel-da orokoos urida nemeltiin na-loog azagdasan aad, uran arga meke kiize ygeitei dunda çadal-tanigi ygede oruulza garuud'igi tabiuulza aimagiin prokoror ba naloogiin komiisada medyylge bariza katuu daabariaas gargagda-san baina. Oçoriin gegçe keden yjeesOekilen ygeitei kelesençedii-gi 30 on kyrter zarasan bsika ju-ma.

Men arteeliin toocooçon baika zuuraa, olzo urgaca kubaaka jaba-dalda baga busa saad uçaruulsan enyynii urida arakiin sogtuugaaı nege ekeneriigi kutagaar kadkaad 3 sariin baalaltiin kedelmeri aba-san baina.

tus arteeliin dunda buzage[...] dal gargaza baina geze e[...] ees urida „B. M. Ynen“ s[...] dugaarta toliilogdoson bolboç[...] kyrtel jamarç kemzee ab[...] ygei ton gaikaltai baina.

Cerenii gegçe bol 1931 [...] tus arteeliin koniçon baik[...] 30 garan kurigadaa ykyylsen[...] tyyniigee arisiigi tus arteeliin[...] koostą tuşaagaagyi eeree id[...] baika juma, basa arteeldaa l[...] talaad baisan nege yneegee[...] mçiin azaltai kynde beleg e[...] geze buliaan abça egsen ja[...] baina.

Ene meteer kolkoosiin ze[...] koroolto kiize baikiigi ked[...] dee biçegçediin ileryylze bal[...] jaakadaa kemzee abtadag ba[...] geeseb?

Kyygee zaza ga bol kemze[...] kiigi tus aimagiin prokoro[...] kandaja.

Kezengiin tukai biçeg[...]

Sonini erkilegçiigi orologço D. Cedenii.

Из-ва „Б.-М. Правда“ и „Унэн“ оурант № 32